

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvu, odpravištvu in sprejemajo inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.
(Novejša vesti.)

Carigrad 31. m. m. »Agence de Constantinople« izjavlja, da je neresnična ona vest, ki jo je prinesel neki francoski list, da je namreč turška vlada izdala povelje za mobilizacijo, katera da je imela namen, da se pomnožijo čete v vilajetu Soluna in Monastira.

Kaneja 31. m. m. Prine Jurij je danes sprejel v avdienco poveljnika avstro-ogerski torpedovki »Leopard«, kapitana Kuhnwalda pl. Kahnenforsta in pet častnikov.

Bourg 31. m. m. Morilec pastirjev, Vacherja, so usmrtili danes. Vacher je zatrl do zadnjega trenutka, da je nedolžen in se je delal blaznega.

Pariz 31. m. m. »Agence Havas« poroča iz Aten: Povodom imenovanja princea Jurija višim komisarjem štirih vlastij, sta si kralj grški in knez črnogorski brzjavljala z zelo iskrenimi besedami. Kralj Jurij je dednemu princeu Danilu podelil veliki križ Odrešenikovega reda.

Pariz 31. m. m. Več odličnih oseb, med katerimi je tudi več akademikov, je ustanovilo novo ligo pod imenom »La Patrie Française«, kateri je namen, da pobija agitacijo za Dreyfusa, krepi francosko solidarnost in brani interese armade.

Algir 31. m. m. Členi finančnega odseka so poslali guvernerju adresu, v kateri zahterajo, naj ima dekret, katerega je l. 1870. izdal Cremieux in s katerim se naturalizujejo Židje, veljavo tudi za nazaj.

Madrid 31. m. m. »Reforma« hoče vedeti, da podata finančni minister in vojni minister svojo ostavko takoj, ko ozdravi Sagasta.

Sredce 31. m. m. Zasedanje sobranja je danes opoludne zaključil ministerski predsednik Stojlov — kakor zastopnik kneza Ferdinanda — v navzočnosti 140 poslancev.

PODLISTEK.

29

BARON IVICA

Spisal A. ŠENOA.

Poslovenil Večeslavov.

Žal mi je bilo, da sem ga prej smatral nepoštenjakom. Ali zopet mi je bilo težko radi denja, da se nam zemlja drobi. A ko je omenil Jagičino ime, zaigralo mi je kakor zlato pred očmi, pa sem pozabil na vse drugo, vse — —

»Dobro«, rekel sem mu, »recite svobodno materi, da storim po njeni volji.«

»Vidiš! Tako velja«, mi je pogladil Martin lice, »v resnici si pametnejši od nji.«

»Ali kako je z našimi obligacijami?«

»Kakove obligacije?« je vprašal Martin stresl se.

»No, menda veste, ko vam jih je mati dala.«

»Da, da«, je odgovoril Martin brzo, »na sodišču so, na sodišču. Vse to je vaše. Torej jutri pojdemo v mestno hišo. Sedaj z Bogom!« Po teh besedah me je vdaril Martin zopet po ramenih in odšel v hišo.

Bilo mi je nekako čudno, kakor da bi mi bil kamen na srečo. Odvrgel sem motiko, in prišel sem, prišel na očetov grob; tu sem sedel dolgo in dolgo, in gledal sem našo belo hišico.

Korespondenčni birô

in napad na slovenske poslance v dež. zboru tržaškem.

Kakor drugod po evropskih deželah imamo tudi v Avstriji zavod, kateremu je naloga, da obvešča liste in po takem vso javnost o važnih dogodkih, političkih in nepolitičnih. Ta zavod se imenuje korespondenčni birô. Kjer je tako podjetje v rokah zasebnikov ali je morda v službi kake določene stranke, se ni čuditi in ni toliko zameriti, ako obvešča o važnih dogodkih tako, kakor najbolje ugaja koristim onih, s katerimi simpatizuje ali katerim služi. Z našim korespondenčnim birô je to drugače; to podjetje je pri nas nekak državni zavod, ki dobiva svoje podatke iz službenih vladnih krogov. Takemu zavodu pa že treba stroge objektivnosti; kakor spadamo vsi brez razlike v pojmo »država«, tako ne bi smel drž. zavod nikomur specijelno služiti, ampak vsem jednako! Njegova poročila bi morala biti vzvišena nad simpatije in antipatije, njemu bi morala biti v direktivo le — resnica. Tendencija bi mu morala biti popolnoma neznana; poročila o dogodkih bi ne smela imeti namena, da bi, bodisi pretiravanjem ali potajevanjem, koristila temu, ali škodila onemu; povedati bi morala vse to, kar se je dogodilo, ne glede na to, ali je komu ljubo ali ne!

Ali odgovarja naš korespondenčni birô tem zahtevam? Nikakor, nimalo! O tem je čuti pritožeb dan na dan. Vsa poročila našega korespondenčnega birô imajo kolorit — zistema, ki je nadahnjena nemškim, v Primorski pa italijanskim duhom.

Kričec izgled svoje pristranosti je podal ta zavod v svojih poročilih o zadnjem škandalu v deželni zboru tržaškem, o tem brutalnem, divjaškem napadu na zakonite zastopnike okoličanov. Poročila korespondenčnega birô o tem dogodku so bila taka, da je moral misliti vsakdo, ki je čital to li-

manado, da se je zgodil le mal škandalček na galeriji in nič drugega; potem da je dal glavar galerijo sprazniti, galerija se je pokorila njegovemu povelju, slovenski poslanci so zbežali iz dvorane, pa — mirna Bosna! Ker pa so bili poslanci nekoliko razburjeni, je deželni glavar zaključil sje.

Takov vtis moramo dobiti po poročilih korespondenčnega birô o nečutenem škandalu v deželni zboru tržaškem. Tu so se potajile najvažnejše stvari — vse, kar bi utegnulo škodovali italijanski večini. Korespondenčni birô ni va ničesar povedati o tem: kako je vse močalo, ko je deželni glavar zaklical »evviva cesarju«, kako so prirejali viharne ovacije oni 15-torici italijanskih poslancev, ki so domonsirativno došli v zborovnico le po tem vskliku, kako so z galerije pavalili na naše poslance, kako so metali z galerije tla tikos pred poslance celo kose lesa s tako silo, da so se obrnili celo velik, masiven in težak fôbl, kako so z rokami grozili in bruhal na naše poslance najostudnejše psovke, kako so italijanski poslanci zunaj dvorane kričali na Nabergergoja kakor zbesneli: farabuto, scavo, porco itd. ter kako so dvigali svoje pesti nad starim možem-poštenjakom.

O vsem tem ne poroča ničesar slavni državni korespondenčni birô. Vse je zatajil, ker je vedel, da je to v neizbrisno sramoto za italijansko stranko. Mi vprašamo vladne organe, ki so poslali v svet ta tendenciozna poročila: ali ni to najjasnejši dokaz njihove pristranosti? Ali niso storili s tem vnebovpijoče krivice našim toli ljuto užaljenim poslancem?! Ali ni to njihovo postopanje najglasnejši dokaz njihove nedobrohotnosti do slovenskega življa v deželi?! Mi si hočemo dobro zapomniti ta najnovejši pojav mišljenja naših vladnih krogov in bili bi šeme in ne močje, ako ne bi izvajali posledic. Naj bo! Prebili smo že mnogo in prebijemo z božjo voljo tudi to, kar nas še čaka.

Uprav je zvonila osma ura pri svetem Kralju, ko smo, mati, jaz, Niko in naš varuh krenili proti mestni hiši. Hodili smo eden ob drugem, ne govoreči ničesar, kakor na kakem sprevodu. Varuh je brbljal in brbljal, nekaj časa šepetal materi nekaj, a ona je gledala mene izpod očesa. Na oknu krême kraj ceste smo opazili Jerneja. V polusmehu je zamežal z očmi, a mati mu je prikimala plaho. Prišli smo na magistrat, pred nekega trbušnatega gospoda, mislim, senatorja, vsaj Martin mu je pravil: »Spectabilis domine senator!«

Senator je imel debelo plešasto glavo, velik trebuh in kratke noge.

»Hm«, je rekel gladé si lice z dlanjo, »ste-li vi Krušiči«, a o tem se je silno nakašljal.

»Smo, vaša milost.«

»Pa kaj bi radi? Zakaj ste došli.«

Naš varuh se je poklonil globoko in počel brbljati senatorju celo latinsko litanijo, od katere jaz nisem umel ničesar; samo kadar je Martin govoril latinski o forintih, kimal je senator z debelo glavo, in debeli nos se mu je osobito širil od millega smeha.

»Hm!« je pregovoril senator, bobnaje po trebuhu, »vi bi se delili?«

(Pride še.)

Ako pa je usojeno tako, da moramo podleči v tem boju z brutalnimi laškimi nasprotniki, ostati hočemo na bojišču kakor vojaki, ki do zadnjega hipa vrše svojo dolžnost. To jedno si hočemo zagotoviti za vse slučaje: da nam ne bode mogel nikdo očitati, da bi bili kedaj izpustili izpred oči pravično stvar svojo, da bi bili le za jeden sam las odstopili od svoje dolžnosti! Tega pa ne vemo, kako bodo vladni organi odgovarjali za svoje postopanje! Kajti povzdignem glasom moramo zaklicati v svet, da nečuveno razžaljenje, ki je je doživel naš življ, ta dinastiška fulanga kat eksohen, ne more biti na korist državi misli in ideji!! In zapomnijo naj si, da si mi umivamo roke na tem, da se je jel vršiti radikalen preobrat v mišljenju v vseh zavednih krogih slovenskih. Videant consules — ne kličemo več, ker vemo, da so zastoj vsi taki pozivi!

Politični pregled.

TRST, 2. januarja 1899.

Klub slovenskih deželnih poslancev štajerskih je izdal dne 29. decembra 1898 naslednjo izjavo:

Z ozirom na to, da je slovanska krščansko-narodna zveza stavila v minolem državnozbornem zasedanju do e. kr. vlade gotove, opravičene zahteve, zadevajoče osobito tudi kulturni in gospodarski napredek štajerskih Slovencev;

z ozirom na to pa, da v našem javnem življenju ni opaziti, da bi bila e. k. vlada doslej ugodila kateri teh opravičenih zahtev, marveč, da živo občutimo, da se v vseh, e. kr. notranji vladi podrejenih ministrskih resortih in posebno še v resortu naučnega ministerstva nadaljuje dosedanj zistem zatiranja slovenskega življa na štajerskem;

z ozirom na to, da je sprememba tega zistema državna potreba in potreba gospodarskega in kulturnega napredka Slovencev, izjavljamo členi kluba slovenskih deželnih poslancev štajerskih, da sicer stojimo glede za zdaj najhuje potrebnih izprememb v zakonodaji in administraciji na stališču onih zahtev, katere smo s posebno spomenico naznanili e. k. vladi o vstopu v deželni zbor leta 1896, da pa prosimo, naj slovanska krščansko-narodna zveza z odločnostjo zahteva nemudno garancijo izpolnitve vsaj do sedaj od slavnega kluba e. k. vladi naznanjenih zahtev ter pričakuje, da vsaj slovenski zastopniki iz vladnega odgovora nemudoma izvajajo potrebne posledice.

V Gradcu, dne 29. decembra 1898.

Dr. Fran Jurtela l. r., dr. Ivan Dečko l. r., dr. Franjo Rosina l. r., Josip Žičkar l. r., dr. Josip Sernee l. r., Robič l. r., Lendovšek l. r., Ivan Vošnjak l. r.

K položaju na Ogerskem. Včeraj so se vršili v Budimpešti običajni novoletni vsprejemi političnih strank. To prilikor porabljajo odlični politiki-voditelji za važne političke enunciacije. Z ozirom na zmešnjave, v katere je zabredlo politično in parlamentarno življenje na Ogerskem, se je pričakovalo letos teh vsprejemov velikim zanimanjem. — Sosebno sijajen je bil vsprejem v kazinu liberalne stranke. Od tam so odšli poslanci v palačo ministerskega predsedništva, da sporoče baronu Banffy-ju svoje čestitke.

Grof Štefan Tisza je v svojem govoru naslikal dogodke v zbornici in politični položaj. Menil je, da ljuti osebnih napadi proti Banffy-ju le povišujejo zasluge poslednjega v boju za domovino. Zagotovil je Banffy-a spoštovanja in ljubezni od strani somišljenikov. Voščil mu je moči, energije in zdravja, da doseže končno zmago.

Banffy je odgovoril, da vlada stori vse možno, da dovede parlament zopet do rednega delovanja, da se uprava države obvaruje vsake škode. V svesti si svoje moralne odgovornosti nasproti ustavi in podprt po zaupanju liberalne stranke bode nadaljeval boj. Vendar ne bode odklanjal pogajanj, ako se pokažejo možna brez žrtv in ponižanja oseb in strank. Navzoči poslanci so burno pritrdjevali Banffy-u.

Predsednik opozicijske narodne stranke pa je rekel svojim somišljenikom, da v formalnem pogledu bi se morda moglo oporekati sredstvom, katerih se poslužuje opozicija, ali z moralnega stališča so ista opravičena popolnoma. Narodna stranka ne stremi po vladi, ampak zahteva le, da večina

spoštuje zakone in načela, s katerimi je nadahnjena ogerska ustava. Ako more večina dati taka jamstva, narodna stranka odneha takoj od boja. Drugače pa se bode boj nadaljeval v interesu dežele in brez ozira na žrtve, ki jih zahteva.

Košut je povedal na kratko, da sedanji zistem uničuje deželo moralno in materialno in da se bode neodvisna stranka bojevala proti istemu vsemi sredstvi, ki jih dovoljuje zakon in pravilnik zbornice.

Ruski glas o položaju v Ogerski. Znameniti list »Svět« prinaša zelo zanimiv članek, iz katerega posnemamo naslednje:

Sedanja kriza na Ogerskem utegne imeti posledice, važnejše od onih, ki se bile minoli dve leti. Kriza je tem pogubnejša, ker je ogerski regime osnovan na samovolji. V Budimpešti ne smejo potlačeni črhnuti niti besedice. Ogerski ministri mislijo, ko dosežajo, da ni prišel v zbornico ni jeden neodvisni zastopnik slovanski ali rumunski, da s tem uverijo javno mišljenje v Evropi, kako so povsem zadovoljne narodnosti na Ogerskem in hvaležne peštanski vladi za tlačenje narodnega jezika njihovega.

Ko so še nemadarski zastopniki smeli v zbornico, je Srb Polit Desančić rekel Ogram: »Pazite in zapomnite si, da se snidemo pri Filipih. Kar vi danes nam, to mi jutri vam. Bodočnost je naša....«

Cesar in kralj Fran Josip I. je večkrat poskusil braniti Slované in Rumune na Ogerskem, toda Koloman Tisza je izjavil vsakokrat, da ako ne bi Slovanov in Rumunov žrtvoval opoziciji, bi nastala protidinastiška agitacija, kakor l. 1848. in 1849. Opozicija ni prenehala kričati: »Na vešala z vsemi Bošnjaki in Hercegovinci!« Leta 1876. je poslala ista častno sabljo turškemu paši, a ko so l. 1877. dvakrat naškočili Plevno, so Madjari dvakrat priredili sijajno razsvetljavo v čast »rusofila« Osman-paše. Ogerski vladi se je takrat komaj posrečilo udušiti revolucijo v Ogerski proti Slovanom. A ni-li sedaj tudi sin Košuta iz mržnje do Rusije in Slovanov podal izjavo v korist pan-germanizma?

Leta 1848., ko je ogerski podprefekt Palffy dal zajeti srbske žene, otroke in starce ker niso hotele obdne glasovati za vladnega kandidata, je madjarska opozicija hvalila postopanje Palffya in ga je slavila kakor narodnega junaka. A čim bolj je divjala madjarska opozicija, tembolj so se izpolnjevale besede Polit Desančića. Iz madjarskega parlamenta je nastala menažerija grabljivih zverij. Tedaj se je pokazalo, koliko velja »politiška« modrost Madjarov in ustava njihovih izvrševancev, katero so toliko hvalili. Zadosti je bilo samo 15 let, da se je vse vrglo v blato.

Madjarska opozicija hoče po vsej ceni strmo-glavitviti sedanjega ministerskega predsednika. Grof Apponyi, ki je že premenil cel kup programov in ki je že bil pripravljen jutranji dan poturčiti se, ako postane minister, ga napada najžešče. Toda vsem je znano, da bi Apponyi zakrivil še več nezakonitostij, ako bi imel on v rokah vladino krmilo.

V zboru ne more madjarska opozicija nikakor dospeti do večine, ker nemadjarske narodnosti nikakor ne morejo glasovati za njo. Za to madjarska opozicija želi dospeti do vlade parlamentarnim nasiljem.

Naj se rešijo stvari tako ali tako, ogerska ustava bode uničena. Ako pade sedanja vlada in pride druga, bode ji sedanja vladina stranka kakor opozicija vračala milo za drago, a nova vlada, nastala od današnje opozicije, pomagala si bode istimi sredstvi, katerimi si pomaga tudi današnja.

Slovani in Rumuni se lahko samo vesele padea ogerske konstitucije. Isti hip, ko bode uničena konstitucija kakor strupena kača, zasveti nemadjarskim narodom zora boljše bodočnosti. Politiki madjarske opozicije so tako polni gnjeva, laži in licemerstva, da niso sposobni za nikakove reforme. A reforme morajo priti neizogibno, kakor posledica današnje krize. Ako se ne zgodi to, pride katastrofa.

Domače vesti.

Imenovanja. Poštarnimi oficijali so imenovani poštarni asistenti: Fran Berger, Nareis Pueher, Josip

Lin, Leopold Wisjan, Josip Taft, Adolf Kürschner, Henrik Sustersieh, Avgust Amhäuser, Dragotin Calle Weste, Camillo Pellegrini, Fran Poliak, Ferdinand de Galateo, Hugon Mitri, Josip Pitteri, Silvij Cega pl. Celio, Ferdinand Sellan, Rodolf Raspotnigg, Fran Schmutz, Ivan Debelak in Viljem Pirona v Trstu, Andrej Falzari in Anton Cietz v Gorici, Josip Petrič, Emil Ankerst, Ivan Junz, Anton Wolf in Josip Vrtovec v Ljubljani in slednjič Marij Poljak in Vekoslav Mussun v Rovinju.

Radovedni smo. Tukajšnji uradni list razpisuje več mest na carinskem uradu: 1. vice-direktorja, eventualno več viših kontrolorjev, več viših oficijalov in asistentov. V pogojih je naglašeno še posebno, da se zahteva znanje deželnih jezikov, insbesondere Kenntnis der Landessprachen. Sedaj smo res radovedni, kako se bode postopalo o teh imenovanjih, kajti spominjamo se, da o zadnjih imenovanjih se ni prav nič oziralo na znanje deželnih jezikov!! Če bode tudi sedaj taka razlika med besedami v uradnem listu in dejanji o imenovanju, hočemo govoriti na vsa usta in brez vsega ozira, in bomo zahtevali, da govore tudi oni, ki v parlamentu na Dunaju zastopajo narodne interese.

Jim gre vendar po glavi! Vse skupaj je bilo torej od strani Slovencev le umestna provokacija, da morejo sedaj kazati na netoleranco Italijanov, zbok česar je potrebno, da se loči okolico od mesta. Slovenci so torej krivi, da so pobalini na galeriji pljuvali na slovenske poslance in metali nanje razne predmete, tako, da je bilo v nevarnosti celo življenje teh poslednjih.

Dobro! Italijani niso niti mislili na to, da bi slovenskim poslancem storili kaj žalega; kar se je zgodilo, se je zgodilo le valed tega, ker so Slovenci provocirali Italijane. Naj velja »Piccolova«, a sedaj moramo vendar vprašati, z čem da so provocirali Slovenci? Seveda s tem, da so prišli v zbornico. Mi vsaj ne bi znali za drugo provokacijo. Ako pa je že sam prihod naših provokacija, ne vemo, kako bi se drugače mogli izogniti izzivanju, nego — da ne prihajajo v deželni zbor! To je vendar logično. Toda »Piccolo« trdi drugače, mené: ker je bil prihod Slovencev provokatoričen čin, je dokazano, da Slovenci lahko zahajajo v deželni zbor in da nimajo nikakega vzroka za abstinenco. Ako torej prihajajo notri, je to izzivanje, ako pa ne prihajajo, so frivolni, ker brez vzroka ostajajo doma.

Mora biti pač velika konfuzija v glavah na governu — kakor bi rekel »Brivee« — na lesnem trgu.

Še v jedno kričeče protislovje je zagazil včeraj »Piccolo«. Tako dolgo zatrjuje, da za mesto ne bi bilo nikake škode, če se okolica loči od mesta, da končno prihaja do tega, da straši na vse možne načine s posledicami ločitve in povdarja slovesno, kako da je okolica že stoletja zvezana s Trstom v jedno avtonomno skupino. Bog jih razumi, mi jih ne moremo. Okolice jim je baje na veliko škodo, a ko jim prihaja priložnost, da bi se mogli znebiti te škode, pa se branijo z vsemi štirimi!!

E, jim gre, jim gre po glavi, ker slutijo, kako so se osramotili pred svetom se svojim postopanjem! In pa to okrajno glavastvo — tudi to jim ne dlži!! Strah je lepa in dobra reč, ki celo »Piccola« uči — dostojno pisati o Slovencih.

Na račun dežele, ki je po $\frac{2}{3}$ slovanska, hočejo torej demonstrirati proti osnutju prvega in jedinega gimnazija v isti slovanski deželi. Kakor javljajo italijanski listi, je sklenil deželni odbor istrski, da zasnuje v Pazinu italijanski gimnazij na deželne stroške kakor protest proti hrvaškemu gimnaziju. To je že vrhunec predrznosti. V deželi torej, kjer ljudje trpe lakoto v pravem pomenu te besede, hočejo trositi tisoče za demonstracije!! V tako postopanje treba poleg bestijalnega fanatizma tudi obilo porejjo neobčutnosti in brezsrčnosti.

Deželni zbor tržaški bode imel jutri, v torek zvečer, svojo drugo sejo. Mej 9 predmeti, ki so na dnevnem redu, so važnejše: Račun o šolskem zalogu za leto 1899., predlog v prilog narodnim pravicam in pa načrt za premembo konstitucije mesta tržaškega. Predloži se namreč načrt za premembo volilnega reda. O tem načrtu bode poročal poslanec Venezian. Načrt je že objavljen v današnjih italijanskih listih. Svoje menenje o tem načrtu porečemo jutri.

Umrli je v Škofji Loki znani cerkveni podobar in slikar Ivan Šubie. N. v m. p.

Prazni napor! Oni gospod dr. Brocehi, ki se je že nedavno trudil v »Piccolo« v potu svojega obraza, da bi dokazal, da je črno, kar je belo, mora imeti res obilo časa. Sedaj je spisal kar celo knjižico, da bi dokazal, da na naših sodiščih ni nikake pravice za naš slovenski jezik, oziroma italijanstvo »del nostro foro«. »Piccolo« se seveda kar divi temu delu, ki da je nevržen dokaz o pravicah Italijanov. Zlasti pa se veseli na »cilju« (aha!), po katerem stremi avktor in pa na »toplem in prosvetljenem patrijotizmu«, na katerem mora biti pisatelj hvaležen ves Trst.

Ves Trst! Nič ne bi imeli proti temu, ako bi bil »Piccolo« pristavil: kolikor ga je tako »patrijotičnega« kakor so oni, ki pišejo v »Piccolo«. Po tem toplem »patrijotizmu«, — katerega se toli veseli glasilo z lesenega trga — pa uganemo lahko takoj, kakovi so juridični, stvarni dokazi veleučnega avktorja, dokazi za čudno trditev, da na sodišču, v katerega obsežju je prebivalstvo po veliki večini slovanske narodnosti, mora biti razpravni jezik izključno — italijanski. Nekoliko opore za sodbo o vrednosti te knjižure imamo morda tudi v dejstvu, da je posvečena znanemu — D' Angelju. Buon pro faccia!

Reel mu, da ti ne poreče! V soboto zvečer je bilo splošno vzgledovanje med našimi ljudmi, ki so primerjali našo brzozavko iz Pazina z ono v »Piccolo«. Mi smo sporočili, da so gospodje člani upravnega sveta mestne občine (katera korporacija je še — v zadnje! — v laških rokah) z deželnim odborom vred napravili gorostasen fiasco z namerjano protestno sejo, ker se je razjarjeno občinstvo vedlo tako grozljivo, da se niso upali niti pričeti z sejo. »Piccolo« pa je pisal o »velikanskem veselju in navdušenju v laškem Pazinu. Navihane si je mislil gotovo: Recimo da nam ne porečejo oni, dahitro, da smo napravili fiascon! Po istem receptu pripoveduje »Piccolo«, da je hrvatska stranka hotela nabirati podpise za gimnazij, pa jih je nabrala le 35 in še te z sleparijo. Bum! Reci jim, da ti ne porečejo: kar se je godilo njim, pravijo, da se godi nam! Tako delajo povsodi: politički švindlarji in šarlatani!!

Zopet jih moramo vprašati: Ako je vse žnjimi in vse zoper gimnazij, zakaj pa ne skličejo v Pazinu javnega shoda?! In pa tudi to moramo vprašati: zakaj ne govori »Piccolo« o namerjanem shodu upravnega sveta in o vzrokih, ki so odločili, da ni bilo te seje, da-si je deželni odbornik Chersieh prišel v Pazin navlaš radi te seje?! Zakaj, zakaj?!

Iz zavetišča sv. Nikolaja. (Dopis.) Bilo je pred petimi leti, ko je prinesla cenjena »Edinost« dopis, ki je priporočal, naj se ustanovi zavetišče za brezposelne služkinje. Marsikdo je majal z glavo, češ: to ni mogoče, ni izvedljivo radi prevelikih troškov. — A zopet vidimo, koliko premoreti dobra volja in podjetnost: marsikaj, kar se vidi s početka neizvedljivo, se izvede vendar-le. Tako smo vendar-le dobili tudi naše zavetišče sv. Nikolaja.

V tej kratki dobi obstanka našega zavoda je bilo vsprejetih nad 70 deklic. Vse te bi bile morale iskati zavetja pri drugih nepoznanih jim ljudeh. Le kdor pozna tržaške razmere, more presoditi, kakim nevarnostim bi bile izpostavljene s tem. Tudi jaz imam še le sedaj pravi pojmi o teh nevarnostih. To vam prežó nanje razni posredovalci služeb, moralno propali gospodarji, pokvarjene malovredne ženske. Je-li čuda potem, ako katera — pade?! Ne, ni čuda. Jaz se čudim marveč, da je še toliko moralno krepkih deklet, ki vendar kljubujejo skušnjavam. Spoštljivo je opazujem tako vrlo dekle, to mi je vse časti vredno bitje v tej Sodomi in Gomori. To je moralna junakinja! Boriti se proti sovražnikom pravosti, premagovati človeške slabosti — to je pravo junaštvo, nič manje nego je ono, ki je kaže vojak s puško v roki. Vojak brani last domovine, tako dekle brani — čast: svojo, svojih starišev, svoje rodbine, vere in po vsem tem tudi svojega naroda! Vojak brani svojega posvetnega vladarja, tako dekle pa brani nebeskega vladarja v svojem srcu. Kdo je torej večji junak: vojak v vojni, ali tako dekle v dušnih nevarnostih?! In vendar, kako smo zanemarjali Slovenci v Trstu, kar bi morali braniti najbolj! Malomarno smo gledali, kako so nam kvarili naša dekleta, kako so nam ista v mnogih slu-

čajih propadala duševno, narodno in — telesno! Nismo jim nudili svoje roke v pomoč, da-si bi bili lahko. Nismo se zavedali, kako se taka malomarnost mora maščevati nad nami. Nismo pomislili, da se bodo tudi one same, katere smo zanemarjali, maščevale nad nami. Kajti vzgajale so nam propalje, ki sedaj izdajajo in proklinjajo svoj rod! Preklinjajo ga, ker jim nismo ohranili prave — matere! Mesto značajnih žen smo imeli zgubljena bitja, ki so nam porajale — zgubljena bitja. Da smo vsako mater ohranili sebi, imeli bi krepak naraščaj, tako pa imamo na tisoče taci, ki so se poizgubili v valovju tujinstva. Veliko smo grešili, ker smo zanemarjali žensko mladino. In malokdo v Slovenih se je zavedal tega, malokdo se je zanimal za one, ki tam po tržaških ulicah tavajo brez strehe in zavetja, da-si je bilo to nesrečno bitje — njegova sestra. Nikogar ni imela, ki bi jej svetoval, nikogar, ki bi se je usmilil, ali jo celó — vzdignil, ako je padla.

Spoznavmo svoj greh in popoljšajmo se! Sedaj imamo prilike, da popravimo zamujeno. Zavetišče smo odprli velikim trudom in velikimi žrtvami. Le 26 gl. je bilo v blagajni, a izdati je trebalo 500 gl. samo za najmanje potrebe za stanovanje, opravo tiskovine itd. Našim pozivom se je odzvala do sedaj največ častita duhovščina, potem tje in sem kak posveten rodoljub. Tudi velikodušni g. Kalister se je odzval kakor dvakratni pokrovitelj. A kje so županstva, kje drugi rodoljubi po deželi. Od nikjer ni nikakega odziva. Ako bi ne bilo ženskih podpornic in ustanovnic, zavetišče bi bilo zaspalo že v začetku. Zato: hvala jim! Županstva bi pač lahko utrpela po par gol-dinarjev na leto, saj gre tu za njih občinarice, saj uživajo dobroto tega zavetišča v prvi vrsti netr-žačanke!! Saj gre tu za dušno in gmotno varstvo naroda z dežele, prihajočega v Trst! Vzdrnite se vendar, slavna županstva po deželi! Prihitite na pomoč onim, ki so naši in katerim morate pomagati že po svoji vesti. Dolžni smo vsi, da rešimo one, ki so v nevarnosti. Tu gre za življensko korist naroda!

Zmagoslava.

Okrajna bolniška blagajna. V minolem tednu je bilo prijavljenih 401 slučaj bolezni, kakor ozdravljenih je bilo proglašanih 414. V zdravljenju jih je ostalo 1068. Med temi jih je 164 takih, ki so oboleli vsled nezgode na delu. V 101 slučaju so se bolniki pregrešili zoper odredbe zdravnikov. — Podpor se je izdalo v minolem tednu 9009/64 kron.

Štajerske novice. Povožilo je 28. decembra vpregača voz južne železnice, Martina Tratnika iz Pečovnika pri Celji. Padel je pri spreganju voz nesrečno na tir in tako prišel z glavo pod kolesa. — Znani celjski nemškutar dr. Janez Stepisehnegg je bil obsojen na 60 gl. globe, ker je zabavljaj na glasovito celjsko policijo. — Pri sv. Florijanu pod Bočem snujejo kmetsko bralno društvo, v katerem se bode gojilo tudi narodno petje. — Mestna razsvetljava v Ptuj, katero so vpeljali pred kratkem, je druga mestna razsvetljava z vodnim plinom v celi Evropi. Troški so za polovico manjši, a svečava je za 40% močnejša, nego pri premogovem plinu. — V mlinu Winklerja na Muti je dne 18. decembra utrgal stroj nekemu delavcu roko ter je malo nade, da bi zepet okrevaj. — V Laškem Trgu je umrl tamošnji župan in načelnik okrajnega zastopa Konrad Amon. Pokojni bil je velik nasprotnik Slovencev, četudi sam porojen Slovenec.

Koroške novice. V Svetinvasi je umrl dne 19. decembra znani posestnik in bivši župan g. Štefan Krassnigg v 68. letu svoje dobe. Pokojnik je bil znan pristaš nasprotne nemške stranke. — V Voglah pri Medgorjah je dne 19. dec. pogorelo posestniku S. Kosmiču pohištvo, krma in vsa oprava. Zgoraj je tudi konj, 3 krave in več svinj. Na Mostiču se je 18-letni delavec Jernej Fiege umoril na nenavaden način. Položil je namreč glavo pod kladivo, težko 250 kil. Kladivo mu je glavo popolnoma razdrobilo. — Deželni poslanec Šimon Rainer, ki je v deželnem zboru zastopal veleposestvo, je odložil svoje poslaustvo. — V Vehrincu so v Morovi tovarni dne 26. decembra odlikovali 43 delavcev s svetinjami, ker delajo že nad 40 let v imenovani tovarni. — Deželna hipotečna banka v Celoveu je izposodila doslej 2 milijona 921.650 gl. posojil. — Dne 8. dec. je v Trojarjih blizo Ovber pogorel nekemu posestniku skedenj in 2000 stotov sena.

Nov list. V Celji je počel izhajati nov list z naslovom »Slovenska zadruga«, glasilo slovenskih posojilnic in gospodarskih zadrug. List izhaja po enkrat na mesec in stane 2 gold. na leto, za združnice »Centralne posojilnice slovenske« pa samo 1 gl. Tiska ga Dragotin Hribar v Celji, naročnino in spise pa sprejema načelstvo »Centralne posojilnice slovenske« v Krškem. Listu želimo tudi mi najboljšega uspeha.

Kronska veljava. Na železnicah se od 1. t. m. naprej računa le po kronah in vinarijih. O pošiljativah se vrednost odslej mora torej označiti le po novi veljavi.

Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov s sedežem v Celji. Vabilo na izredni občni zbor, ki se bode vršil v nedeljo dne 15. januarja 1899. ob 6. uri zvečer pri Celji. Dnevni red: 1. Poročilo odbora o delovanju v prvem četrtletju; 2. Poročilo in posvetovanje o načinu, kako naj bi se zakonito vršilo zavarovanje in preskrbljenje odvetniških in notarskih uradnikov za starost in onemoglost; in preskrbljevanje njih udov in sirot; 3. Razgovor o nedeljskem počitku in njega izvedenju; 4. Posvetovanje radi ustanovitve strokovnega glasila in radi naslova istemu; 5. Slučajnosti.

Če bi zbor ob 6. uri ne bil sklepčen, vršil se hode isti dve uri pozneje, ki pa bo vsekakor sklepčen. (§ 23. društ. pravil).

P. n.

Občni zbor slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov je velikega pomena in važnosti za odvetniške in notarske uradnike sploh. Ravnanje pomenljivo je pa tudi za njihove delodajalce: za odvetnike in notarje, kajti o tem se bodo razpravljali predmeti, ki se tičejo obeh slojev. Zakonito zavarovanje za onemoglost se bliža rešitvi, kajti vlada se hoče samo še posvetovati z udeleženci in potem predložiti zbornici dotični načrt. Poročilo kaže, da je, da morda vlada tudi naše društvo poprosila o menenju, po katerem načelu bi se dalo izvršiti to. Zaradi tega je neobhodno potrebno, da se o tem posvetujemo skupno. Ravno tako važna pa je posvetovanje o ustanovitvi društvenega glasila, katero naj bi bilo nekaka vez med društveniki samimi ter istimimi in njih delodajalci. Upamo, da se temu pozivu naši društveniki odzovejo vestransko, kolikor mogoče v velikem številu osebno, ali vsaj pismenim putem.

Uljudno pa tudi vabimo na ta občni zbor gg. odvetnike in notarje.

Na obilno vdeležbo vabi

odbor.

Izpod Nanosa nam pišejo včerajšnjega dne: Danes zjutraj ob 5. uri je umrl nagle smrti šinom znani veleposestnik na Velikem Ubelskem in rodoljub Matevž Premru, podomače Cesar. Pokojniku je bilo 66 let. Pokojnik je bil ugleden, in spoštovan mož v vsej fari hrenovski ter vzgleden kmetovalec. Pokojnik je bil svojedobno župan, potem odbornik, člen krajnega šolskega sveta in cestnega odbora, občinski cenilec. Pokojni Premru je bil odločno narodnega mišljenja in veren mož, ki je dajal vsikdar lepih izglestov svojim soobčanom. Pogreb bode jutri v torek zjutraj ob 10. uri predpoludne. Naj mu sveti večna luč nad zvezdami!

Težko ranjen. Dne 31. m. m. zvečer so našli v ulici della Fabra 22-letnega dninarja Cezarja Magazzina težko poškodovanega. Imel je veliko rano od sence do ust. Ranjenca so odvedli v bolnišnico.

Pollejske vesti. V soboto so zasačili finančni stražniki v javnih skladiščih 30-l. težaka I. R., ki je skrival pod obleko 4 kil sladkorja; katerega je seveda hotel utihotapiti v mesto. Izročili so ga redarjem, ki so ga odveli v zapore. — Nekaj sličnega se je zgodilo 17-l. A. V. iz Kopra in 15-l. I. A. Pri prvem so našli 1500 gramov sladkorja, pri drugem pa 2 kila te sladke reči. In slednjel tudi neki ženski, A. S., katero pa je redarstvo vzelo le na zapisnik in jo potem izpustilo na svobodo.

Različne vesti

Na kratko pa dobro. Nemški list »Simpli-eissimus« je prinesel ta teden naslednjo dogodbico, v kateri tiči toliko jedra, da se jo rado pripoveduje, dasi ni več popolnoma nova: »Neki škandinavski list je razpisal nagrado oni omoženi ženski, katera

najbolje odgovori na vprašanje: »Kako si žena najbolje ohrani ljubezen svojega moža in srečo v zakonu?« Došlo je zelo veliko odgovorov, filozofskih razprav, dušeslovnih pojasnil itd. itd., celo možiki so odgovarjali. Vendar pa je dobil darilo kratek lakoničen nasvet: »Ako dobro krmi — zver!«

Od veselja znorel. Iz Zagreba se brzojavlja z dne 31. decembra: Kmet Niko Nokvić, ki je prišel v mesto, da dvigne 100.000 gld. za zadeto srečko državne loterije, je od veselja znorel. Odvedli so ga v blaznico.

Noče postati žurnalist. Nemškemu cesarju je neki ameriški založnik poslal ček s svoto svoto 5000 dolarjev s prošnjo, naj za njegov list napiše sodbo o zadnji ameriško-španski vojski. Nemški cesar je vrnil ček s opombo, da za sedaj nima ni časa ni volje postati žurnalist. To je torej menda jedini posel, za katerega se ne čuti sposobnega nemški cesar, ki sicer hoče vse vedeti in znati.

Spremembe v poštne prometu, sklenjene na poštne kongresu v Washingtonu.

(Dalje.)

Najvišji znesek poštne nakaznice je določen na znesek 500 gld., oziroma na temu jednak znesek v veljavi dotične dežele in sicer v prometu z Belgijo (1000 frankov) Chili (1000 frankov), Nemčijo (800 mark), s pokrajinami, ki se nahajajo v nemškem varstvu in z nemškimi poštami uradi v Šangaju, Tientsinu in Tsintan (800 mark), z Egiptom (1000 frankov), Francijo (1000 frankov), Italijo (1000 frankov), Luksenburškim (1000 frankov), Črnogorju (500 gld.), Nizozemskim (800 mark = 500 gld. holandske veljave), Portugalom (1000 fr.) Švedskim (800 mark = 720 kron šcantinavske veljave), Švice (1000 frankov) Srbijo (1250 frankov), Tunisom (1000 frankov), e. kr. poštami uradi Levante (1000 frankov).

Poštne nakaznice v znesku do 250 gld., oziroma temu enakemu znesku v veljavi dotične dežele, so dovoljene v prometu z Argentino (500 frankov), Bulgarijo (500 frankov), Kongom (500 fr.), Danskim (450 mark = 360 kron šcantinavske veljave), Novo Gvineji, v kolikor se nahaja pod nemškim poštne uradom v Apiji (400 mark), z Finskim (400 mark), Angleškim (500 frankov), Japonškim (500 frankov), Nizozemskimi posestvi v Indiji (400 mark = 250 gld. holandske veljave), Rumunijo (500 frankov), Sijamom (400 mark) in z ameriškim združenimi državami (500 frankov).

Pristojbine za navadne poštne nakaznice, namenjene v inozemstvo (izvzemši Nemčijo, Veliko Britanijo, Črnogorje, Srbijo, e. kr. poštne urade v Levante in ameriške združene države) plačati je, ako nakazani znesek ne presega 40 gl. 10 nč. za vsake 20 gl., ali del tega zneska.

V slučaju, da bi se poštne nakaznice izplačala osebi, kateri ne sodi, more se reklamovati tekom enega leta po preteku rednega roka veljavnosti dotične nakaznice, in sicer ne glede na morebitno obnovitev datuma.

Britiška Indija se je pridružila mejnarnodni pogodbi glede prometa s poštami zavitki. Poštni zavitki namenjeni v Britiško Indijo ne smejo presegati teže 5 kgr. ter je plačati za iste pristojbino 2 gl. 55 nč. Dovoljeno je napovedati vrednost v znesku do 1250 frankov.

(Pride še.)

Brzojavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Budimpešta 2. Ljudska stranka se je predstavila včeraj popoldne svojemu voditelju, grofu Zychiju. Grof Zychi je obžaloval, da je v stranki nastal razpor. Stranka ne sme odnehati od boja za svobodo in avtonomijo cerkve, za konfesijonelno šolo, za svetost zakona in za cerkveno kompetenco na polju dogme. Govornik je povdarjal, da ljudska stranka ni obstruirala in da zaupa očetovskemu srečju in skrbi monarha.

Havana 2. Včeraj se je tukaj razobesila ameriška zastava mesto španske. Ves čin se je izvršil v dvorani guvernerske palače. Med slovesnim činom so izpuščali na trdnjavah in vojnih ladjah pozdravne strele. Na strehah hiš zbrane množice so navdušeno pozdravljale zamenjavo zastave.

Madrid 2. Vlada je sklenila otvoriti kredit 33 milijonov za prevoznjo Špancev v domovino z Kube in Filipin.

Kaneja 2. Princ Juri je sprejel danes v avdienco šest turških velikašev, katerim je zagotovil enakopravnost turškega prebivalstva.

ZAHVALA.

Za mnogobrojna voščila ob novem letu, ki so mi došla od dragih prijateljev in znancev od raznih krajev, se zahvaljujem tem potom najsrčneje in ob enem voščim vsem vsega dobrega v bodočem novem letu.

Na Proseku, dne 31. dec. 1898.

Ivan Nabergoj.

Slovenke pri sv. Jakobu, pozor! V ulici S. Marco št. 19 je nova pekarija - prodajalnica,

katera ima na prodaj svež kruh, razne moke za fino in navadno pecivo, izborna maslo, frišno in kuhano, in raznošarne sladkarije po navadnih cenah. Sprejema domači kruh v peko. Naročeno pošilja se tudi na dom.

Priporoča se osobito slovenskim materam za pogosto obiskovanje, udani

Florijan Kompara.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svoje pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica Carintia št. 8, od 9. - 11. in od 2. - 4.

Cvet proti trganju.

(Liniment caspici).

Preiskušano mazilo — odpravlja bolečine pri kostibolu, ganju in revmatizmu. — Ena steklenica z navodilom 50 nč. Razpošilja z obratno pošto najmanjše dve steklenici

„Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj“
Ph. Mr. M. Leusteka v Ljubljani.

„THE GRESHAM“ angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897. Kron 159.997.579.—
Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. » 28.823.375.—
Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) . . . » 343.860.067.—
V letu 1897. izdanih 7468 police za glavnicu od » 67.331.351-91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije določajo se vsakemu na pismeno vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.

Carl Greinitz Neffen,

Na Corsu št. 33.

podružnica Trst.

Plazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo,

traverze, zaklepe, železo za kovače in facon, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitnega železa,

vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč, peči in štedilna ognjišča,

kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne, nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.

Zaloga vina.

Podpisani naznanja slovenskemu občinstvu, da ima svojo zalogo pristnih dalmatinskih vin v Androna San Lorenzo (zadaj za magistratom).

Cena 34 in 36 novč. liter.

Razprodaja v vsakej množini od 5 litrov naprej; na zahtevanje se pošilja tudi na deželo.

Pristnost vina se garantira.

Naročbe se vsprejemajo v ulici del Pane št. 1. (uhod tudi Via Malcanton št. 6).

Jurij Lozić.

BOGOMIL PINO,

urar v Sežani.

Zaloga ur za gospode in gospé, zlatih in srebrnih, z nikalom, nazidnih, budilk itd. itd. itd.

Vsakovrstne poprave

izvršujejo se točno in ceno.

Pri moji tvrdki

Schivitz & Comp. v Trstu

se dobivajo

stroji vsake vrste in potrebščine k istim. Sesalke in brizgalke vsake vrste. Cevi iz kovin, kavčuka in platna. Medeni in broneni ventili, pipe itd. Orodje za obrtništvo in kmetijstvo. Vse iz prvih tu- in inozemskih tovarn. Nove posode »Emeri« in škropilnice proti peronospori svojega izdelka in druge.

Garantiram dobroto vsega blaga.

Cene nizke.

Velika zaloga v ulici Zonta številka 5.

Mat. Živic, inženir.

Izdelujem tudi načrte za napravo novih tovarn, mlinov, vodovodov, cest itd. — Moja tvrdka prevzame tudi izvrševanje istih del.